

Integrace fyziologických funkcí za
různých okolností

EXAMS ARE COMING...

Regulace

vs.

Adaptace

- Rychlé fyziologické změny probíhající po předem připravených drahách vyvolané jednorázovým podnětem
- Rychlá odpověď organismu na jednorázový podnět

- Biologicky výhodné fyziologické změny způsobené kvalitativně odlišnými ekologickými faktory
- Úprava (zefektivnění, posílení/oslabení) regulačních mechanismů
- Pomalá odpověď organismu na dlouho trvající nebo pravidelně se vyskytující podnět (ekologické faktory)

Klíčový rozdíl mezi regulací a adaptací je ČAS

- Působení podnětu
- Odpovědi organismu

fyziologie

Regulace

- Regulační mechanismus je vrozený

Adaptace

- Adaptací se upravuje jeho efektivita (síla odpovědi)

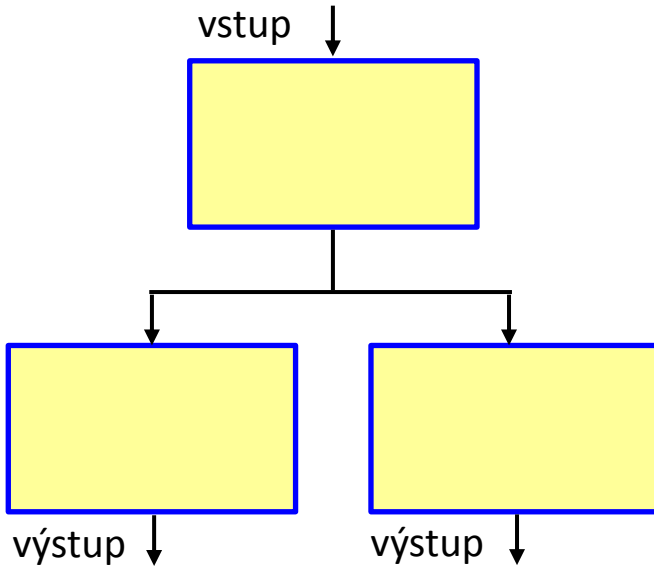

Evoluce

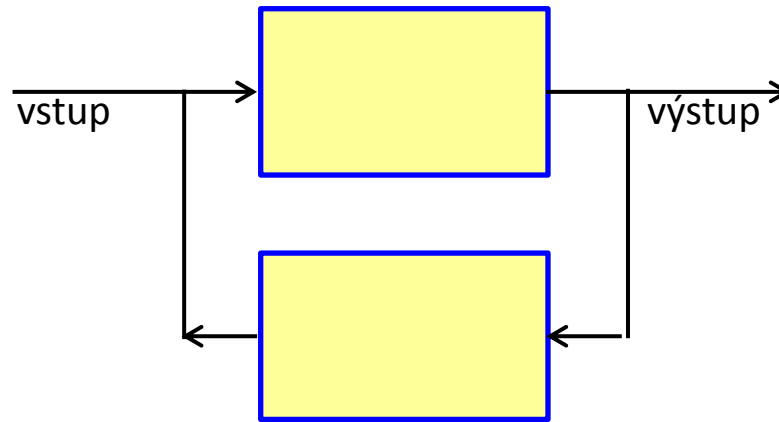
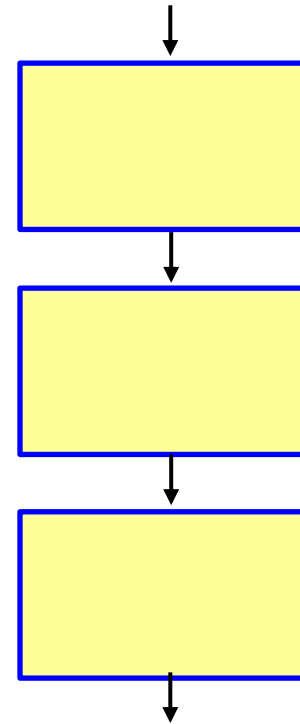
- Přenos změn do dalších generací (geneticky, epigeneticky)

Zapojení systémů

paralelní

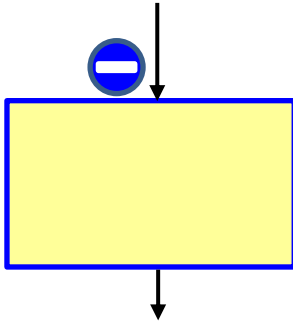
sériové

zpětnovazební

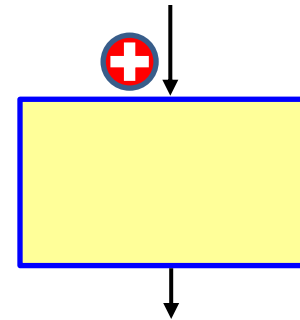
Vliv na systém

negativní

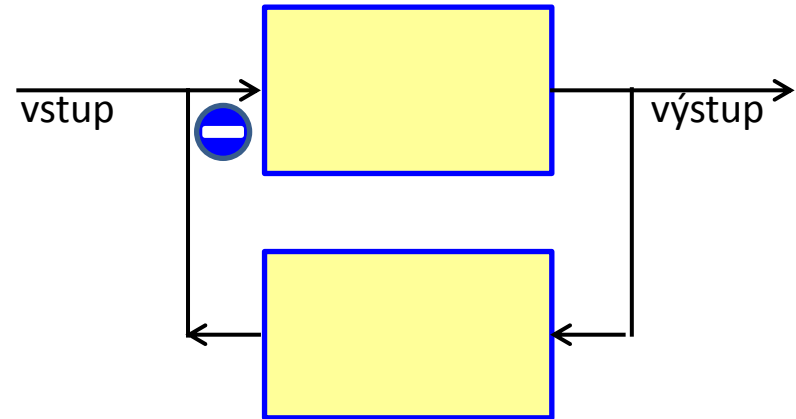
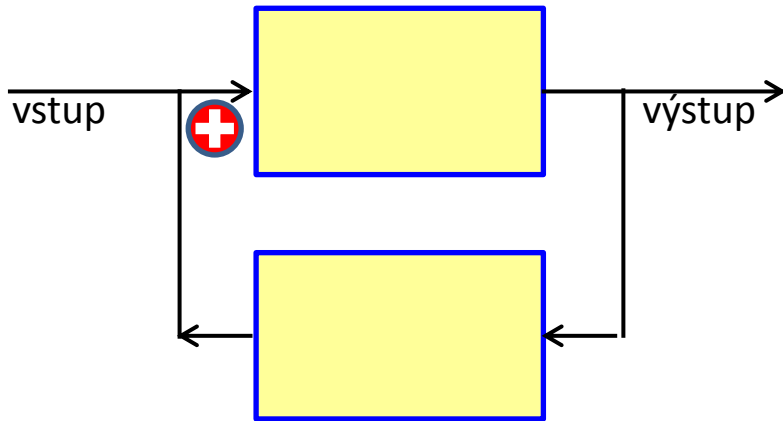
System je inhibován,
výstup snižován

pozitivní

System je aktivován
(excitován), výstup zvyšován

Pozitivní vs. negativní zpětná vazba

Pozitivní

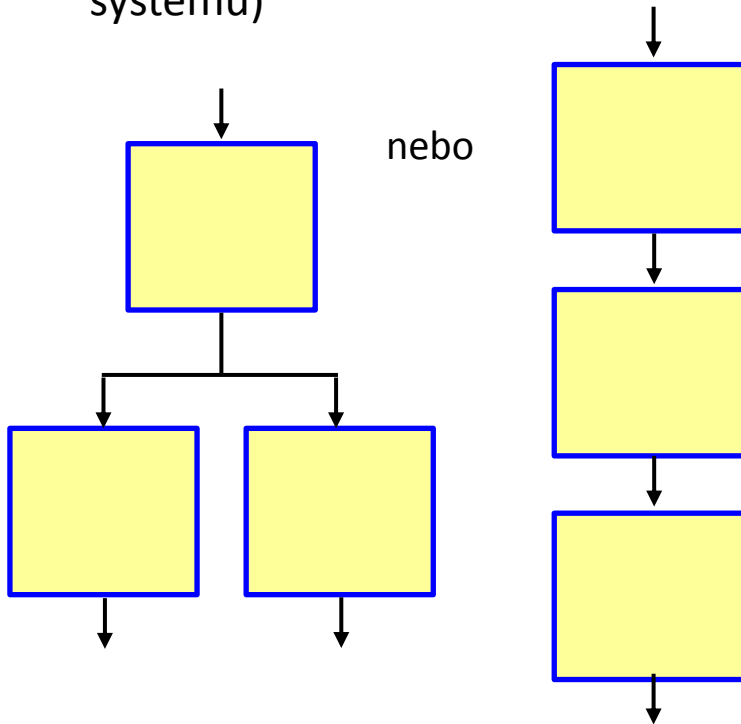
- Cílem je rychle excitovat systém, rychle zvýšit parametr pro uskutečnění nějakého děje
- Vychyluje systém z homeostázy
- Je dočasná, musí být ukončena
- Například zesílení kontrakcí u porodu, zvýšení intracelulárního Na u akčního potenciálu (málo příkladů)

Negativní

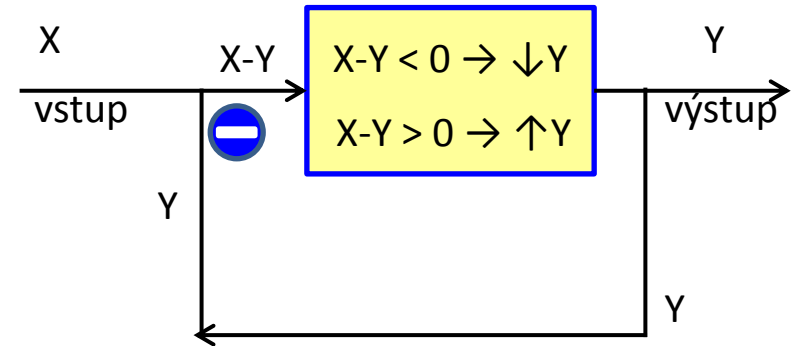
- Je podstatou regulace
- Cílem je stabilizovat fyziologický parametr (dle potřeb organismu), tlumit výchylky parametru
- Udržuje homeostázu
- Pracuje stále
- Všechny fyziologické regulace (hormonální, nervové – všechny reflexy,...)

Řízení vs. regulace

Vstup z nadřazených řídicích center (nebo receptoru, který není zpětnovazebně vázán na soubor systémů)

Cíl: změna výstupu (fyziologického parametru)

Regulace je založena na negativní zpětné vazbě

Cílem je stabilizace a tlumení výchylek daného fyziologického parametru: dojde-li ke zvýšení fyziologického parametru, tento zvýšený parametru utlumí systém zvyšující parametru (inhibiční vliv)

Regulace je většina fyziologických dějů

Jen mezi námi, řízení je často regulace vytržená z kontextu

Typy regulací podle druhu systému

1. Lokální/autoregulační
fyzikální nebo chemická, orgány autonomně regulují svoji funkci , rychlá odpověď
2. Metabolická
taky autonomní, regulace funkce orgánů na základě produkce metabolitů, rychlá odpověď na změnu produkce metabolitů
3. Hormonální
  - Endokrinní
  - Parakrinní
  - Autokrinní
4. Nervová

Výsledný efekt je součtem vlivu všech systémů, které se mohou podporovat nebo vzájemně rušit

Příklad – regulace průtoku krve orgánem

1. Lokální autoregulace: myogenní autoregulace
2. Metabolická autoregulace: změny pCO₂ a pO₂, pH, K, adenosinu atd. při zvýšené metabolické aktivitě orgánu vede k vazodilataci
3. Hormonální
  - endokrinně: adrenalin, angiotensin
  - parakrinně: histamin, serotonin
4. Nervově: sympatická inervace cév

Typy regulací podle rychlosti

1. Rychlé – rychlá odpověď, ale taky větší šance na „přestřelení odpovědi“, můžou se rychle vyčerpat, často zprostředkované nervovým systémem, také autoregulace bývají rychlé
2. Pomalé – pomalejší odpověď, přesnější nalezení homeostázy/stability, větší kapacity, nejčastěji hormonální, ale i jiné (např. tlaková diuréza)

Vývoj regulace parametru funguje na mnoha časových škálách zároveň

Příklad – regulace krevního tlaku

1. Rychlá odpověď – baroreflex
2. Pomalá – regulace volémie pomocí ADH

Regulace acidobazické rovnováhy

$$\text{pH} = -\log [\text{H}^+]$$

Jeden z úzce regulovaných parametrů homeostázy – výchylyk pH vedou k disfunkci metabolických drah a mění funkci (konformaci) bílkovin

- Intracelulární pH má větší rozmezí v závislosti na funkci buňky
- **Extracelulární pH - mezibuněčné i v krvi – má úzké rozmezí 7.4 +- 0,04**
(lehce vyšší ve venózní krvi než v arteriální kvůli pCO₂)
- **Regulační mechanismy**
  - Chemické – pufry: směs slabých kyselin a jejich solí, které snadno vážou nebo uvolňují H⁺, okamžitá regulace pH, má omezenou kapacitu
    - Podle složení: Hydrogenuhličitanové/Nehydrogenuhličitanové
    - Podle umístění: Intracelulární/extracelulární
  - Fyziologické (dle orgánu) – ovlivňují vylučování H⁺ z těla – ledviny a plíce

Pufrovací systémy

- **Hydrogenuhličitanový** (pufrovací kapacita 24 mmol/l)
  - HCO_3^- a H_2CO_3 v poměru 20:1
- **Bílkovinný systém** (pufrovací kapacita 15 mmol/l)
  - Plazmatické nebo intracelulární bílkoviny (amfolyty – podle prostředí přijímají nebo uvolňují H^+) – za normálního pH se chovají jako slabé kyseliny
  - V krvi např. albumin
- **Hemoglobinový systém** (kapacita 7 mmol/l) –
  - Plíce: navázáním O_2 na Hb v plicích se uvolňuje H^+ , ten reaguje s HCO_3^- v plazmě za vzniku CO_2 a H_2O , CO_2 je následně vydýchán
  - Tkáň: Hb odevzdá O_2 tkáni a přijímá H^+ , lehce tak koriguje pH kyselější tkáně
- **Fosfátový systém** (slabá 2mmol/l)
  - Dihydrofosfát a monohydrofosfát (HPO_4^{2-} H_2PO_4^-)
    - nejdůležitější intracelulární pufrovací systém
    - v krevní plazmě slabá pufrovací funkce
    - důležitý při vylučování H^+ močí (korekce kyselosti výsledné moči)

Regulace acidobazické rovnováhy ledvinami

Pomalejší ale dlouhodobější regulace pH, která úspěšně doplňuje rychlé pufrovací mechanismy (pufry mají ale omezenou kapacitu)

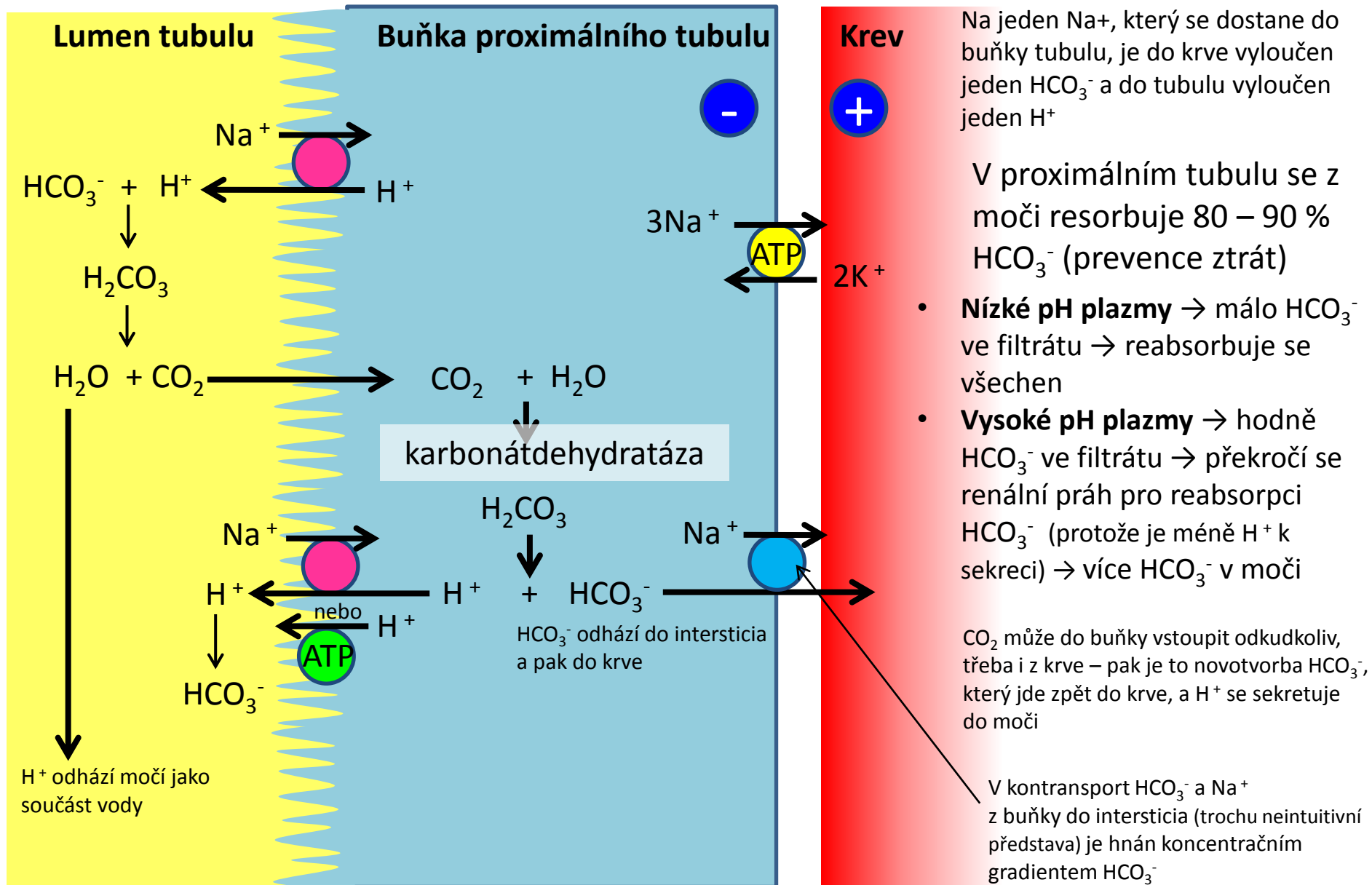
- Vylučování fixních kyselin močí (HCl, H₂SO₄, H₃PO₄, kys. mléčná), které jsou v krvi ve formě sodných nebo draselných solí a které organismus nedokáže zpracovat nebo jinak odstranit – při vylučování těchto kyselin ledvinami se K a Na vyměňují za H⁺
- Regulace plazmatické koncentrace HCO₃⁻

- HCO₃⁻ je do primární moče vylučován ve velkém množství (dle koncentrace v plazmě) – je potřeba zpětná resorpce, aby bylo zabráněno ztrátám
- 80 – 90% HCO₃⁻ je vychytáváno a resorbováno v primárním tubulu – primární účel je zabránění ztrátám
- Na konci distálního tubulu a ve sběracím kanálku je upravováno výsledné pH moči dle potřeb regulace plazmatického pH –
  - novotvorba HCO₃⁻ (z vody a CO₂) a jeho přesun do krevní plazmy,
  - pumpování H⁺ do moči, kde se váže na NH₃, HPO₄²⁻ nebo H₂PO₄⁻ (moč má pro volné H⁺ omezenou kapacitu), už neslouží primárně k vychytávání HCO₃⁻
  - pH moči může být v rozsahu až 4,5 - 8

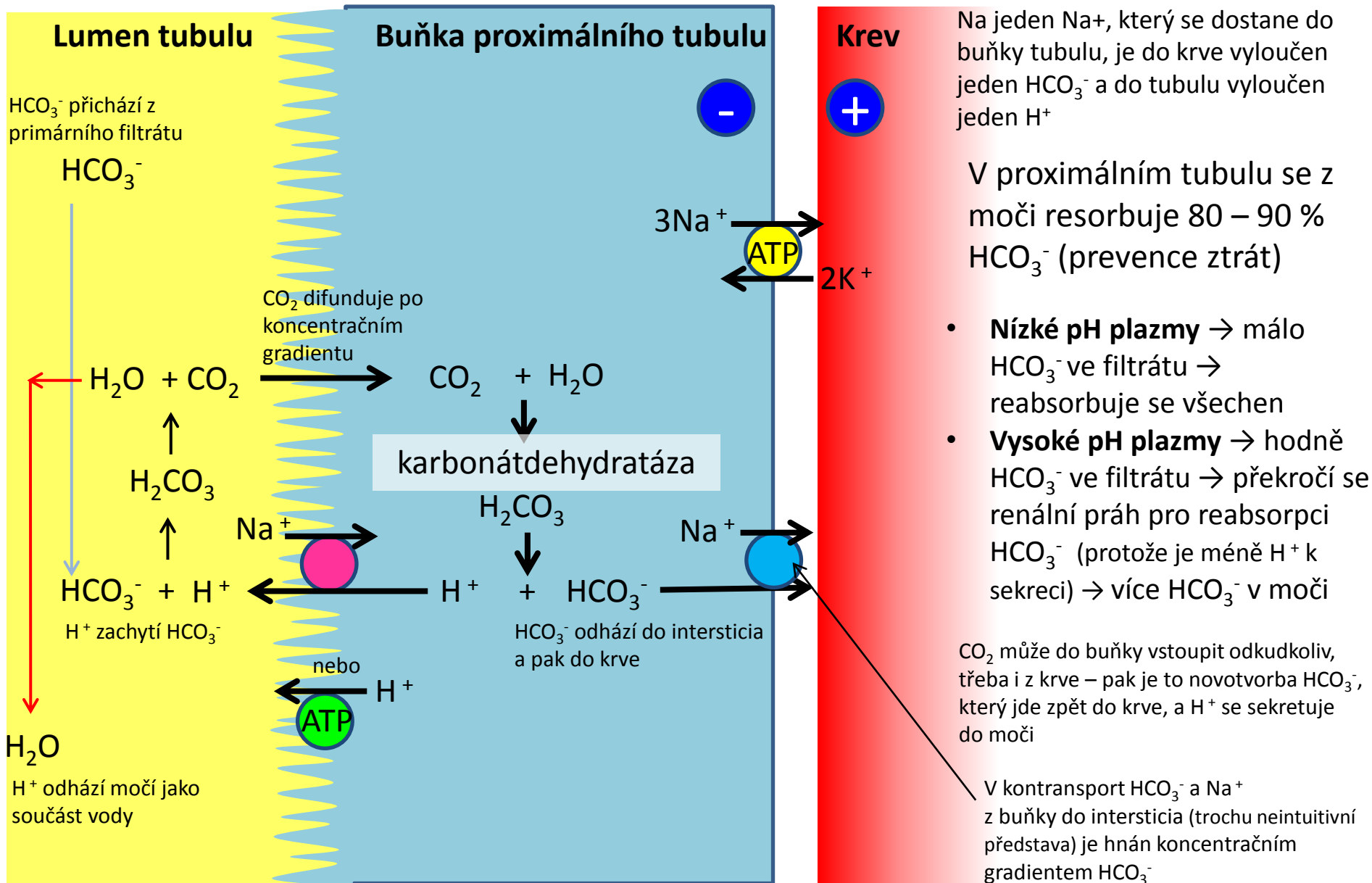
Regulace acidobazické rovnováhy ledvinami

- proximální tubulus

Regulace acidobazické rovnováhy ledvinami

- proximální tubulus (to stejné zobrazené trochu jinak)

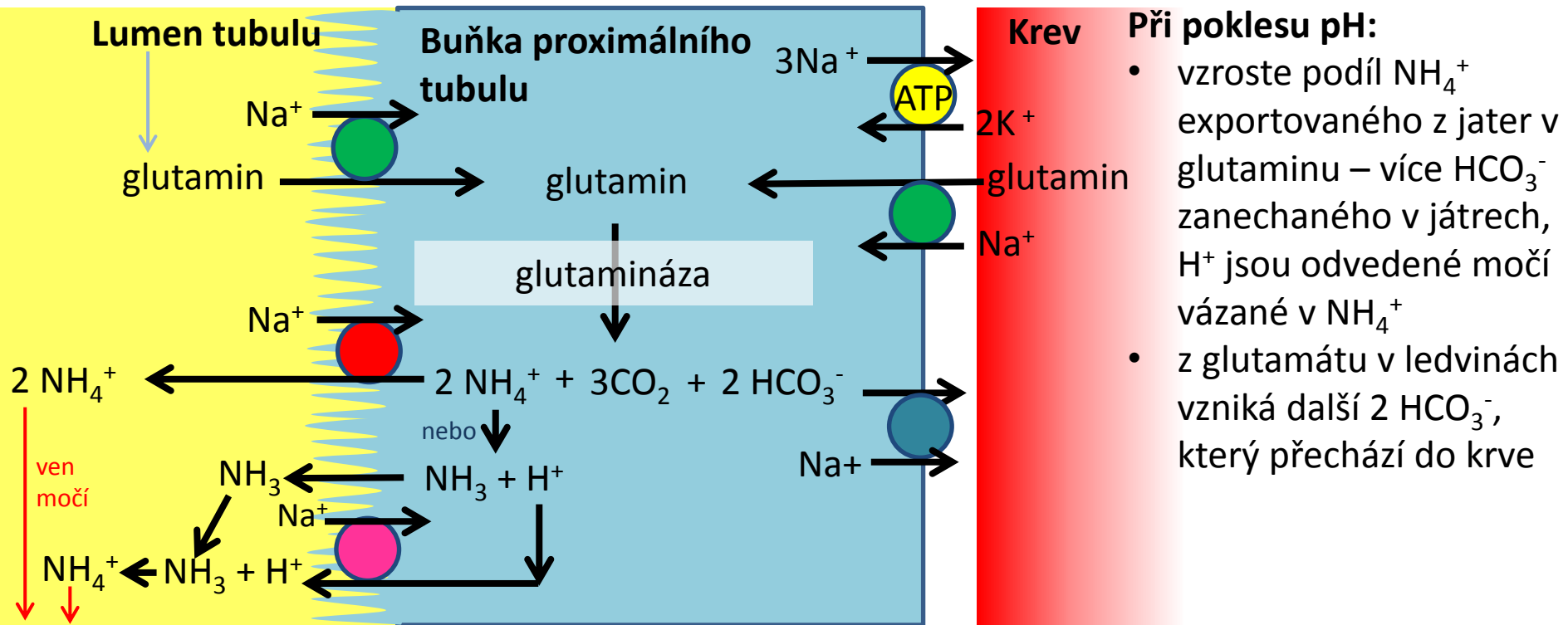

Regulace pH ledvinami – spolupráce jater a ledvin

Odbourání bílkovin v játrech vede k tvorbě HCO_3^- a NH_4^+ : NH_4^+ odchází do ledvin v podobě:

- většina NH_4^+ zabudována do **močoviny**: $2\text{HCO}_3^- + 2\text{NH}_4^+ \rightarrow \text{močovina} + \text{CO}_2 + 3\text{H}_2\text{O}$ (NH_4^+ odchází z těla v močovině)
- méně NH_4^+ zabudovaná do **glutaminu** (glutamát⁻ + NH_4^+) – v ledvinách je glutamin opět rozložen a NH_4^+ odchází v této podobě
- troška **NH_4^+** je do ledvin a do moče exportována nezabudovaná do sloučeniny (fakt jen málo, je toxický)

Pokud je NH_4^+ odvedeno v podobě glutaminu či nevázané (v obou případech NH_4^+ odchází močí), zůstává v játrech volné i HCO_3^- , který může sloužit jako pufr a vázat H^+

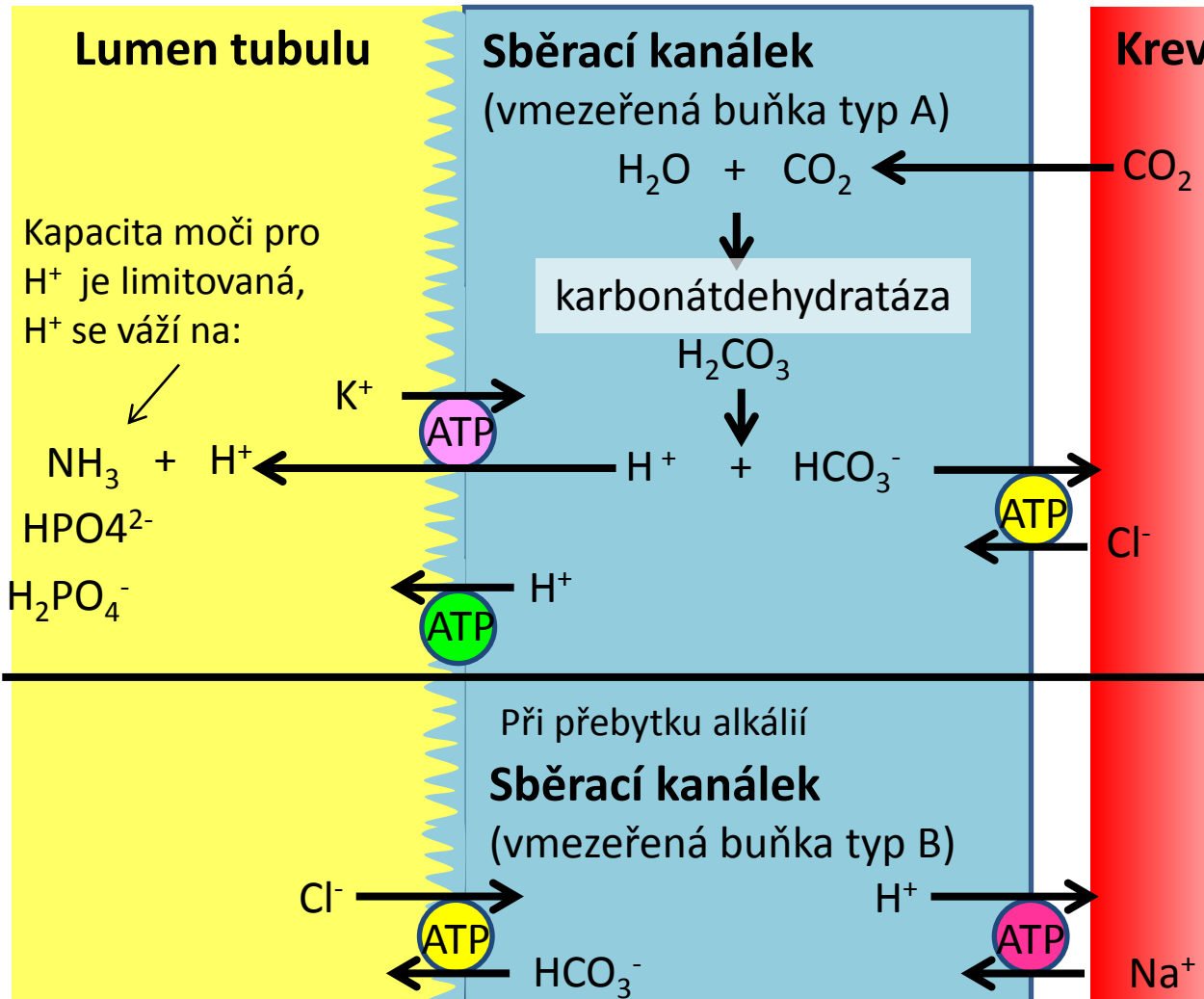

Regulace acidobazické rovnováhy ledvinami

Konec distálního tubulu a sběrací kanálek: definitivní úprava pH moči

Nízké pH: novotvorba HCO_3^- z CO_2 z krve, sekrece vzniklého do H^+ moči

Vysoké pH: sekrece HCO_3^- do krve

pH v tubulu

- Primární filtrát: 7,4
- Pozdní proximální tubulus: 6,6
- Výsledná moč max: 4,5 – 8,2

Fosfátový pufr

HPO_4^{2-} a H_2PO_4^- (4:1) v distálním tubulu a sběracím kanálku váže vylučované H^+

Amoniak:

V buňkách sběrných kanálků je NH_4^+ a NH_3 v rovnováze. NH_3 difunduje do lumen kanálku a váže tam volné H^+ - udržuje se tak koncentrační gradient pro difuzi NH_3

Termoregulace

Jádro (dutina břišní, hrudní, lebeční) – homeotermní - stabilní teplota 37 °C (podle některých zdrojů 37,5 +/-0.5°C)

Periferie („čouhající“ oblasti těla) – poikilotermní – větší variabilita, rozdíl periferie může být až desítky stupňů oproti jádru

posterior hypothalamus:
reakce na chlad

HYPOTHALAMUS

anterior hypothalamus:
reakce na teplo

Aktivace chladem

- Zvýšení produkce tepla
- Snížení výdej tepla

Aktivace teplem

- snížení produkce tepla
- zvýšení výdeje tepla

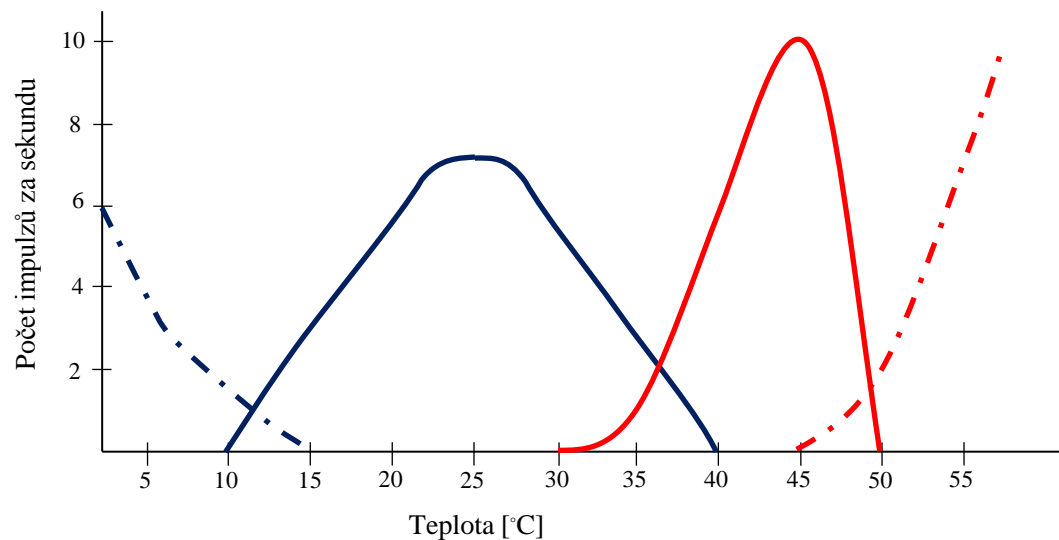
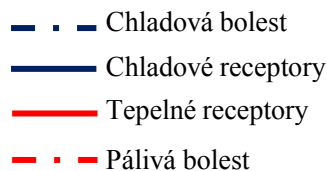
Neurony

- Preoptical area - termorecepce
- Regio hypothalamica anterior – set point
- Posterior/anterior hypotalamus – reakce na chlad/teplo

Hlavní tepelné zdroje – mozek,
játra, srdce, pracující sval

Termorecepce

- Teplota je vnímána dvěma typy smyslových orgánů: jedny reagují maximálně na teploty o něco málo vyšší, než je tělesná teplota, druhé na teploty o něco nižší, než je tělesná teplota. První z nich jsou čidla pro teplo a druhé čidla pro chlad.
- Na kůži existují odděleně místa citlivá na chlad a na teplo. Přitom je 4–10krát více míst citlivých na chlad než na teplo. Chladové receptory reagují v rozmezí teploty mezi 10–40 °C a tepelné receptory v rozmezí 30–49 °C.
- Na změnu teploty také reagují receptory bolesti. Receptory bolesti jsou stimulovány pouze při extrémní teplotě nebo extrémním chladu, a proto jsou zodpovědné spolu s chladovými a tepelnými receptory za pocity pálení a mrznutí.

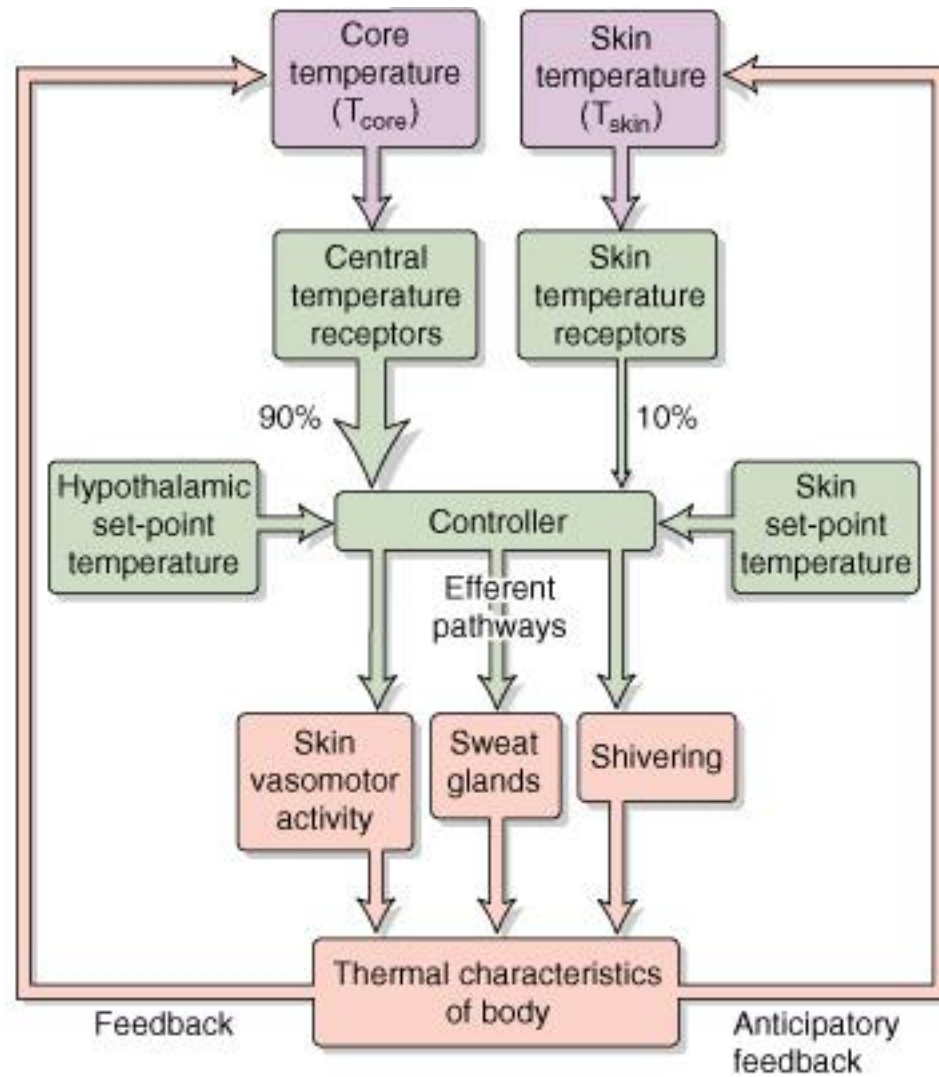
Termorecepce

- **Krauseho tělíska:**
  - oválná, složená z větvení jednoho dendritu mezi Schwannovými buňkami, obalené epineuriem
  - receptory chladu
- **Ruffiniho tělíska:**
  - jedno nervové vlákno silně rozvětvené a obalené pouzdrém
  - receptory tepla
- Poměr tepelných receptorů k chladovým 1 : 3-10; v různých částech těla je hustota receptorů různá (15-25 chladových receptorů na 1 cm² v ústech a 3-5 chladových receptorů na 1 cm² na prstu).

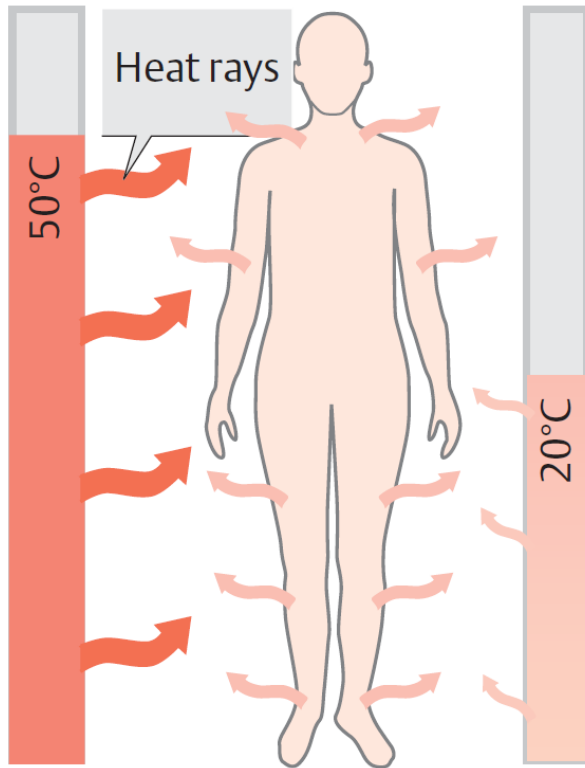
Termoreceptory (obecně) se nachází nejenom v kůži ale i v hypotalamu, v orgánech dutiny břišní a kolem velkých cév v horní části břicha a hrudníku (reagují více na snížení než zvýšení teploty) a podílí se na termoregulaci. Stejně tak i chemoreceptory (glomus caroticum) registrují změny teploty krve.

Termoregulace

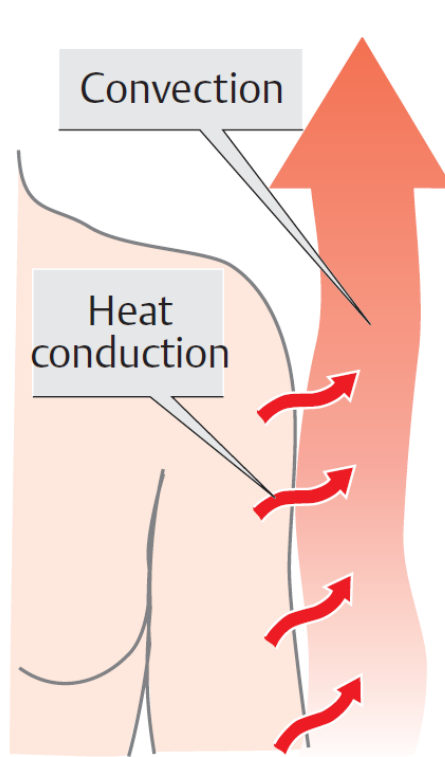

Mechanismy tepelných ztrát

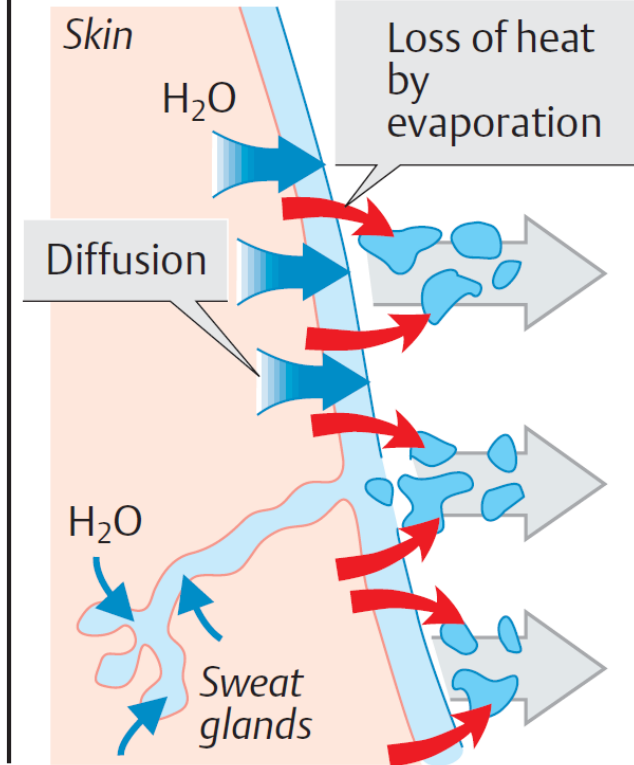
1 Radiation

2 Conduction and convection

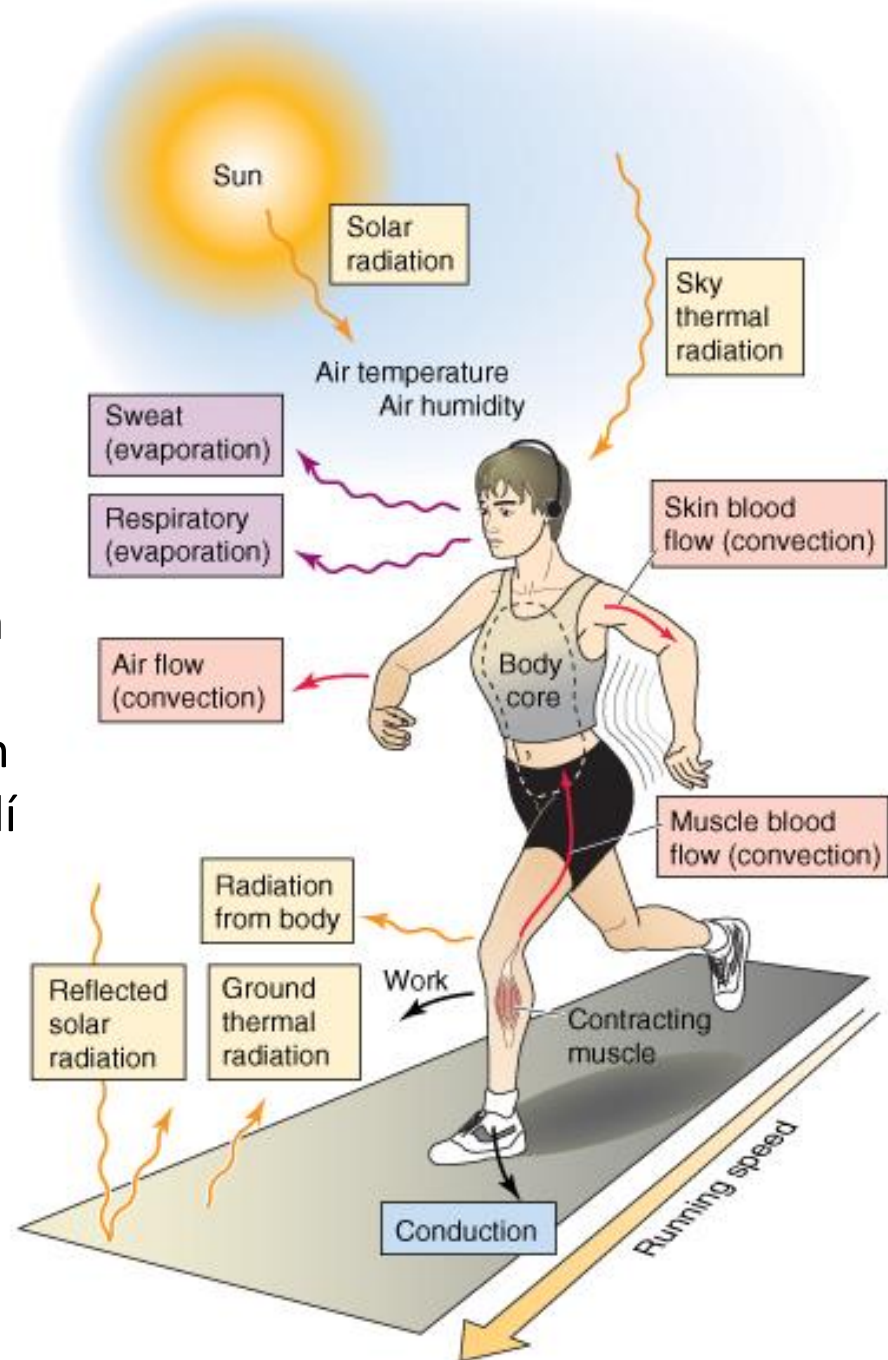
3 Evaporation

Výměna tepla s prostředím

Mechanismy

- Záření (radiace)
- Kondukce (vedení) – odvádění tepla kontaktu s pevným tělesem
- Konvekce (proudění) – vzduch/voda při kontaktu s tělem přebírá teplo a prouděním odvádí teplo od těla
- Vypařování (evaporace)

Pocitová teplota v závislosti na větru

Wind Chill (pocitová teplota) - od +5 do -20°C												
T_{air} (°C) V_{10} (km/h)	5	0	-5	-10	-15	-20	-25	-30	-35	-40	-45	-50
5	4	-2	-7	-13	-19	-24	-30	-36	-41	-47	-53	-58
10	3	-3	-9	-15	-21	-27	-33	-39	-45	-51	-57	-63
15	2	-4	-11	-17	-23	-29	-35	-41	-48	-54	-60	-66
20	1	-5	-12	-18	-24	-30	-37	-43	-49	-56	-62	-68
25	1	-6	-12	-19	-25	-32	-38	-44	-51	-57	-64	-70
30	0	-6	-13	-20	-26	-33	-39	-46	-52	-59	-65	-72
35	0	-7	-14	-20	-27	-33	-40	-47	-53	-60	-66	-73
40	-1	-7	-14	-21	-27	-34	-41	-48	-54	-61	-68	-74
45	-1	-8	-15	-21	-28	-35	-42	-48	-55	-62	-69	-75
50	-1	-8	-15	-22	-29	-35	-42	-49	-56	-63	-69	-76
55	-2	-8	-15	-22	-29	-36	-43	-50	-57	-63	-70	-77
60	-2	-9	-16	-23	-30	-36	-43	-50	-57	-64	-71	-78
65	-2	-9	-16	-23	-30	-37	-44	-51	-58	-65	-72	-79
70	-2	-9	-16	-23	-30	-37	-44	-51	-58	-65	-72	-80
75	-3	-10	-17	-24	-31	-38	-45	-52	-59	-66	-73	-80
80	-3	-10	-17	-24	-31	-38	-45	-52	-60	-67	-74	-81

Reakce na zvýšenou teplotu

Reakce na zvýšenou teplotu

Mimovolní mechanismy

- Inhibice sympatického vlivu na cévy na povrchu těla: vazodilatace a cirkulace teplé krve z jádra na povrch (až 30% srdečního výdeje)
  - Arteriovenózní anastomózy – jejich dilatace převádí arteriální krev rovnou do povrchových žilních pletení (zčervenání kůže, mimo jiné prevence otoků) (pokles periferní rezistence může vést k významnému poklesu krevního tlaku - mdloby)
- Pocení – aktivace sympatických cholinergních jader inervujících potní žlázy
- Inhibice tvorby tepla

Volní mechanismy - chování

- Snížení pohybové aktivity, vyhledání stínu nebo chladu, chladné nápoje, větší přísun tekutin (kompenzace ztrát vody pocením), atd...

Reakce na sníženou teplotu

Reakce na sníženou teplotu

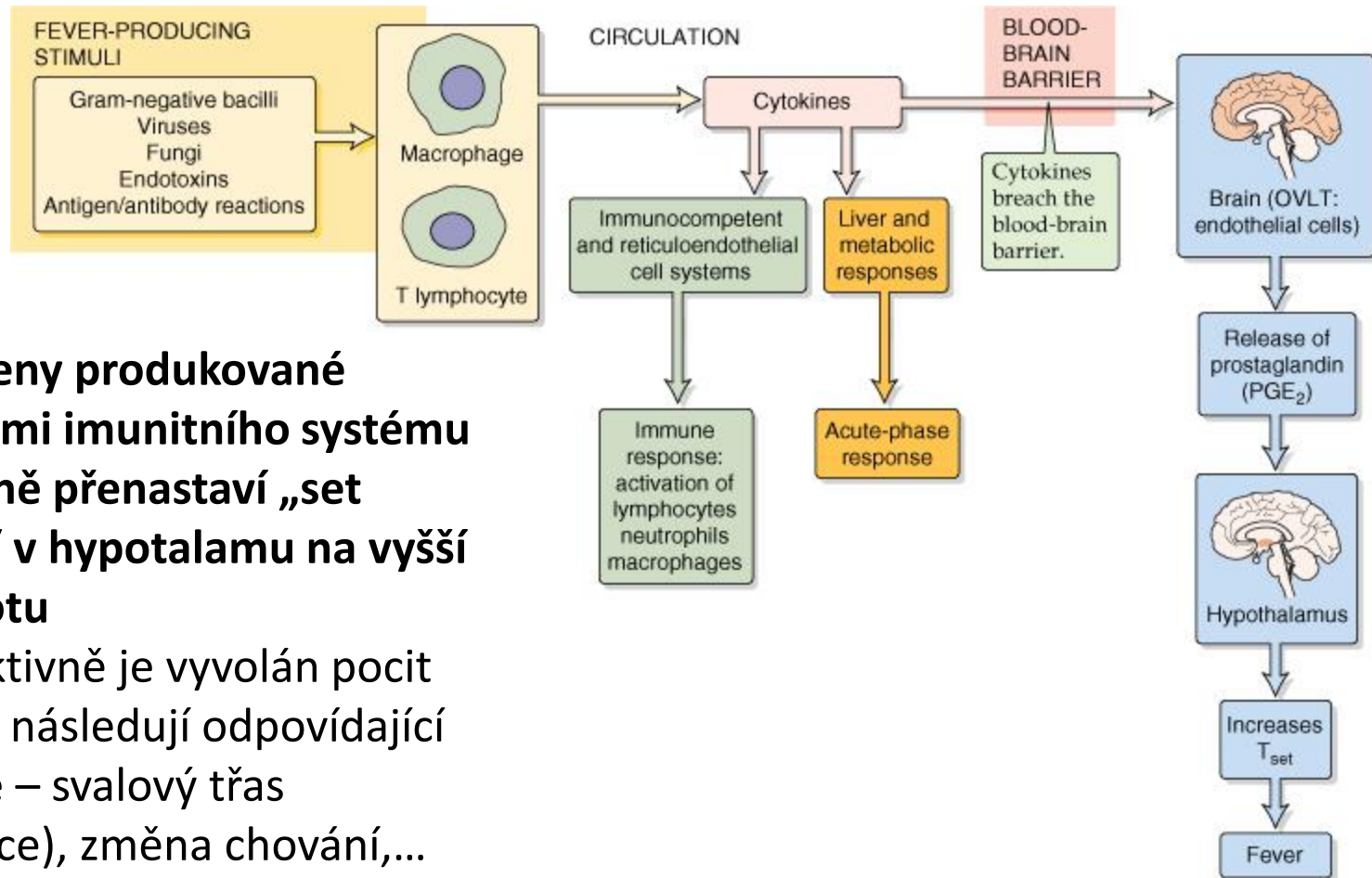
Mimovolní mechanismy

- **Vazokonstrikce v kůži** (jádro pod $36,8^{\circ}\text{C}$) : Stimulace sympatických center zadního hypotalamu
- **Piloerectio** (husí kůže) – sympatiku způsobí kontrakci drobných svalů vázaných na ochlupení – dojde k jeho vzpřímení – málo efektivní, evoluční relikt
- **Zvýšení tvorby tepla**
  - **Svalový třes** (jádro pod $35,5^{\circ}\text{C}$) – primární motorické centrum třesové termogeneze v zadním hypotalamu (v teple je inhibováno, aktivace při poklesu teploty) – vzruchy se přenáší na motoneurony předních rohů míchy – zvýšení citlivosti na podněty ze svalových vřetének – opakující se zvýšení svalového tonu (vzestup tepla až 15x)
  - **Chemická termogeneze** (jádro pod 36°C) – (beta adrenergní regulace) tvorba tepla v hnědém tuku (elektronový gradient v mitochondriích netvoří ATP ale teplo) – významný u novorozenců, ale hnědý tuk je přítomný i u některých dospělých kolem krku a lopatek
  - Snížená teplota v oblasti area preoptika vyvolá uvolnění tyreoliberinu z hypotalamu a **aktivaci štítné žlázy** a zvýšení syntézy tyroxinu – zvýšení metabolismu, zvýšení tvorby tepla – nastává až po několika dnech až týdnech v chladu – souvisí s aklimatizací v chladovém prostředí

Volní mechanismy - chování

- Zvýšení pohybové aktivity, schoulení se (snížení povrchu pro únik tepla), oblečení, přesun do tepla

Horečka

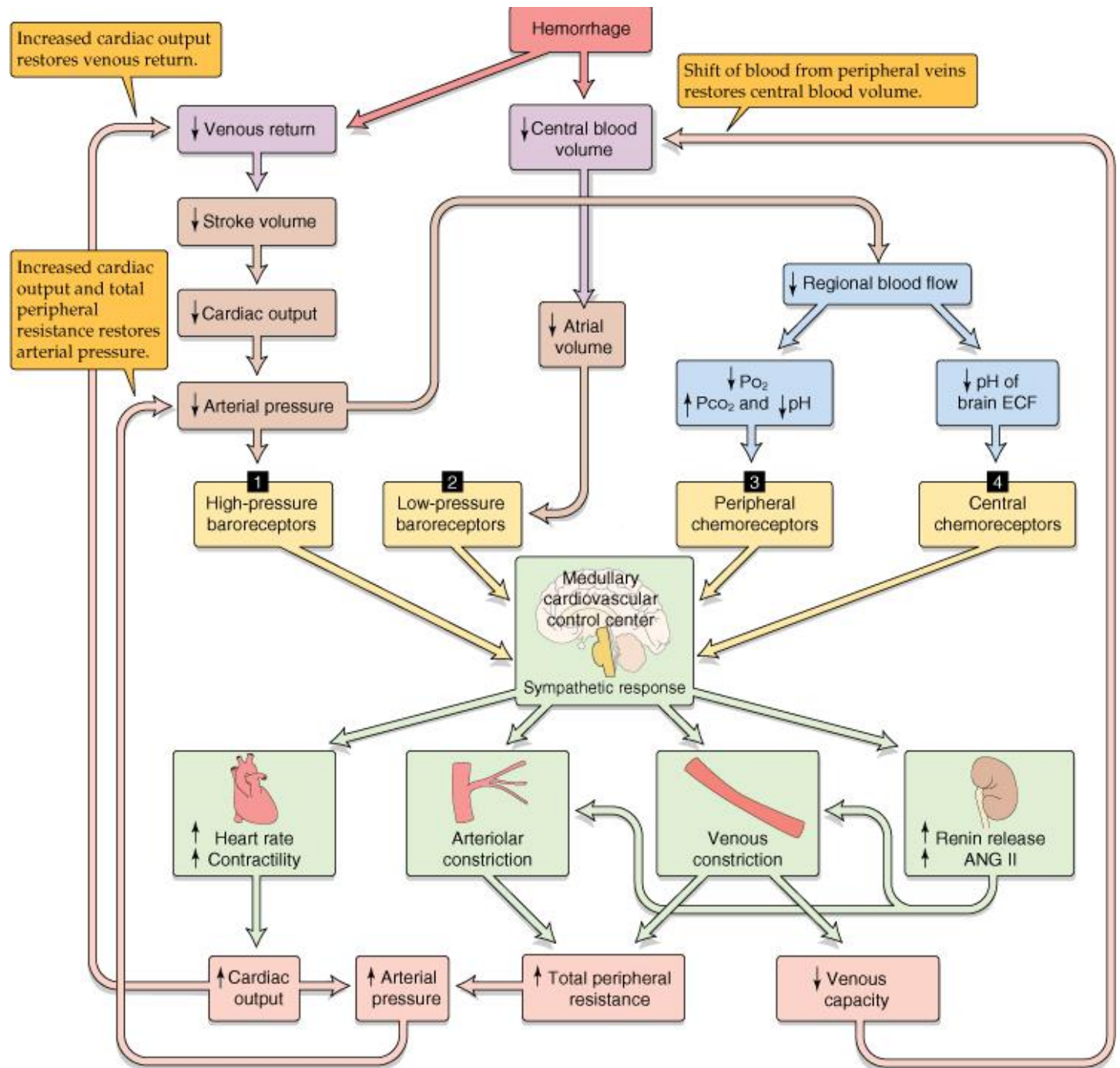
Pyrogeny produkované buňkami imunitního systému dočasně přenastaví „set point“ v hypotalamu na vyšší hodnotu

Subjektivně je vyvolán pocit zimy a následují odpovídající reakce – svalový třas (zimnice), změna chování,...

Adaptace na teplo a chlad

- Větší produkce potu
- Větší produkce aldosteronu zabraňuje ztrátě Na potem

Reakce na krváčení

Reakce na krvácení

- Fyziologické kompenzační mechanismy nastupují s různou rychlostí
- Podnětem nástupu těchto mechanismů je hypovolémie, hypotenze nebo ischemie (a jejich kombinace), které aktivují sympatikus – sympatikus ve spolupráci s jednotlivými přímými regulačními cestami spouští další kompenzační mechanismy
- Síla odpovědi záleží na objemu krevní ztráty
- Ztráta krve nad cca 15% krve – hrozí rozvoj hemoragického šoku (jen pro představu, je to individuální, různé zdroje, asi jsou někde guideliny)
- **Šok:** závažný stav organismu, jehož příčinou je nepoměr mezi velikostí cévního řečiště a množstvím obíhající tekutiny
  - Jinými slovy - nabídka kyslíku (především) neodpovídá poptávce

Odpovědi na větší ale regulovatelné krvácení (cca víc jak darování krve, méně jak 40%)

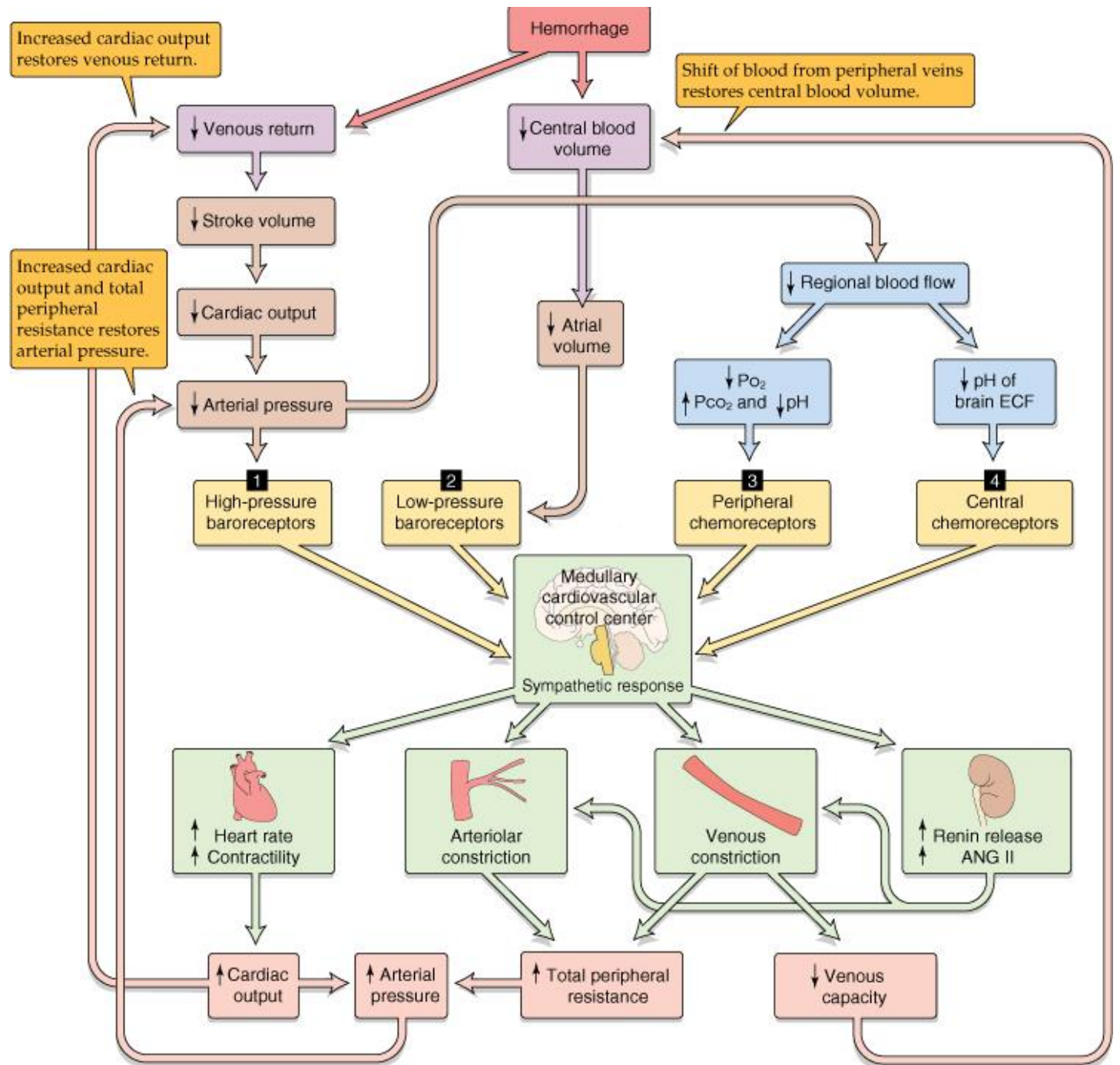
- **Baroreflex** (reaguje okamžitě) $\uparrow \rightarrow$
  - $\downarrow$ žilní návrat $\rightarrow$ $\downarrow$ plnění komor $\rightarrow$ $\downarrow$ systolický objem (SV) $\rightarrow$ $\downarrow$ krevní tlak (TK) $\rightarrow$ registrace baroreceptory $\rightarrow$ baroreflex: aktivace sympatiku a inhibice parasympatiku $\rightarrow$
    - $\uparrow$ srdeční frekvence $\rightarrow$ zachování TK
    - $\uparrow$ síla srdečního stahu $\rightarrow$ zachování TK
    - Arteriokonstrikce $\rightarrow$ zvýšení arteriální rezistence $\rightarrow$ zachování TK, omezení dalšího krvácení, centralizace oběhu (přesun krve z GIT, ledvin, kůže, periferie obecně)
    - Venokonstrikce $\rightarrow$ redistribuce objemu krve z kapacitního řečiště (obsahuje až 50% krve) $\rightarrow$ zachování žilního návratu
- **RAAS** (reaguje po minutách)
  - $\downarrow$ Průtok krve ledvinami $\rightarrow$ renin $\rightarrow$ ... $\rightarrow$ angiotensin II $\rightarrow$ aldosteron
    - angiotensin II $\rightarrow$ vazokonstrikce $\rightarrow$ zachování TK, centralizace oběhu $\rightarrow$ stimulace vyplavení ADH
    - Aldosteron $\rightarrow$ resorpce Na^+ $\rightarrow$ zachování volémie
- **ADH** (reaguje po minutách)
  - Sympatická aktivace, angII, hypovolémie, $\uparrow$ osmolarita (důsledek aldosteronu) $\rightarrow$ sekrece ADH $\rightarrow$ vazokonstrikce, $\uparrow$ resorpce vody v ledvinách $\rightarrow$ zachování TK a volémie
- **erytrocyty** – ischemie ledvin $\rightarrow$ erythropoetin - první vyplavení retikulocytů relativně rychle, další krvetvorba dny
- trombocyty – jsou vyčerpané ztrátou krve a srážením
- leukocyty
- plazmatické bílkoviny, hlavně albumin a koagulační faktory (dny)

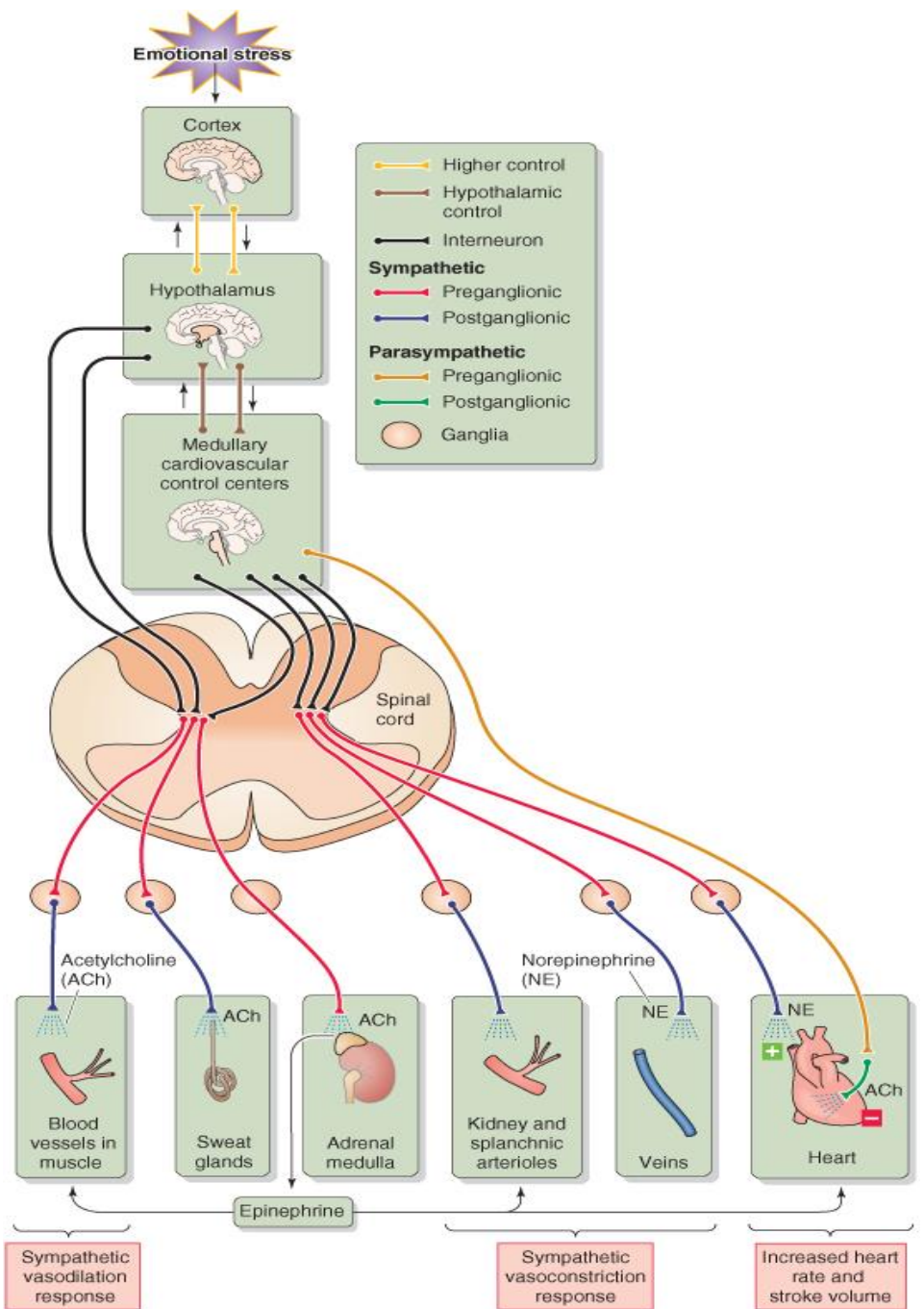
Reakce na krvácení – symptomy

- Příklad je uveden při absolutním objemu krve 5 000 ml u 70 kg muže (je zřejmé, že drobnou většinou stařenku položí na lopatky mnohem menší ztráta krve)
- Reakce jsou samozřejmě individuální, zhoršená výchozí kondice a každá další komplikace stav zhoršují

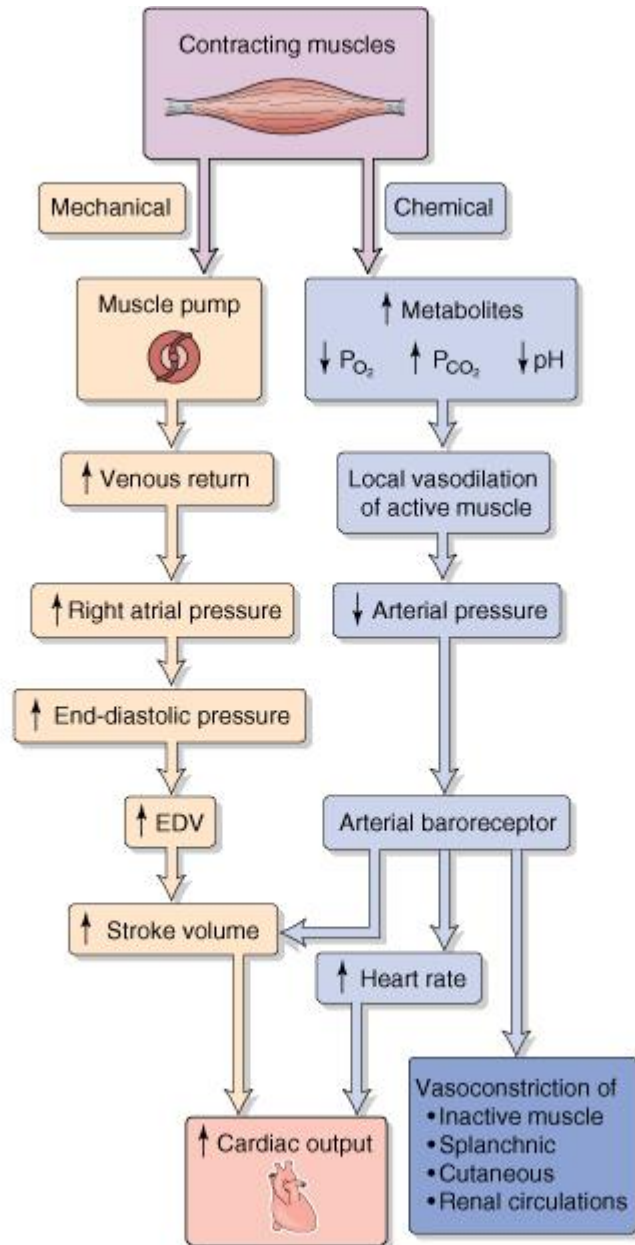
Stupeň krevní ztráty	I. třída	II. třída	III. třída	IV. třída
% ztracené krve	do 15%	do 30%	do 40%	nad 40%
Krevní ztráta	Do 750 ml	750 – 1000 ml	1500 – 2000 ml	nad 2000 ml
Srdeční frekvence	Do 100/min	100 – 120/min	120 – 140/min	nad 140/min
Systolický tlak	normální	normální	snížený	Snížený, neměřitelný
Kvalita pulzu	normální	oslabený	oslabený	Slabý, nehmatný
Kapilární návrat	normální	nad 2 s	nad 2 s	Není
Dechová frekvence	14 – 20/min	20 – 30/min	na 30/min	nad 35/min
Diuréza	nad 30 ml/hod	20 – 30 ml/hod	5 – 30 ml/hod	zanedbatelná
Fce CNS	normální	úzkost	Úzkost, zmatenost	Zmatenost, nereaktivita

Reakce na krváčení

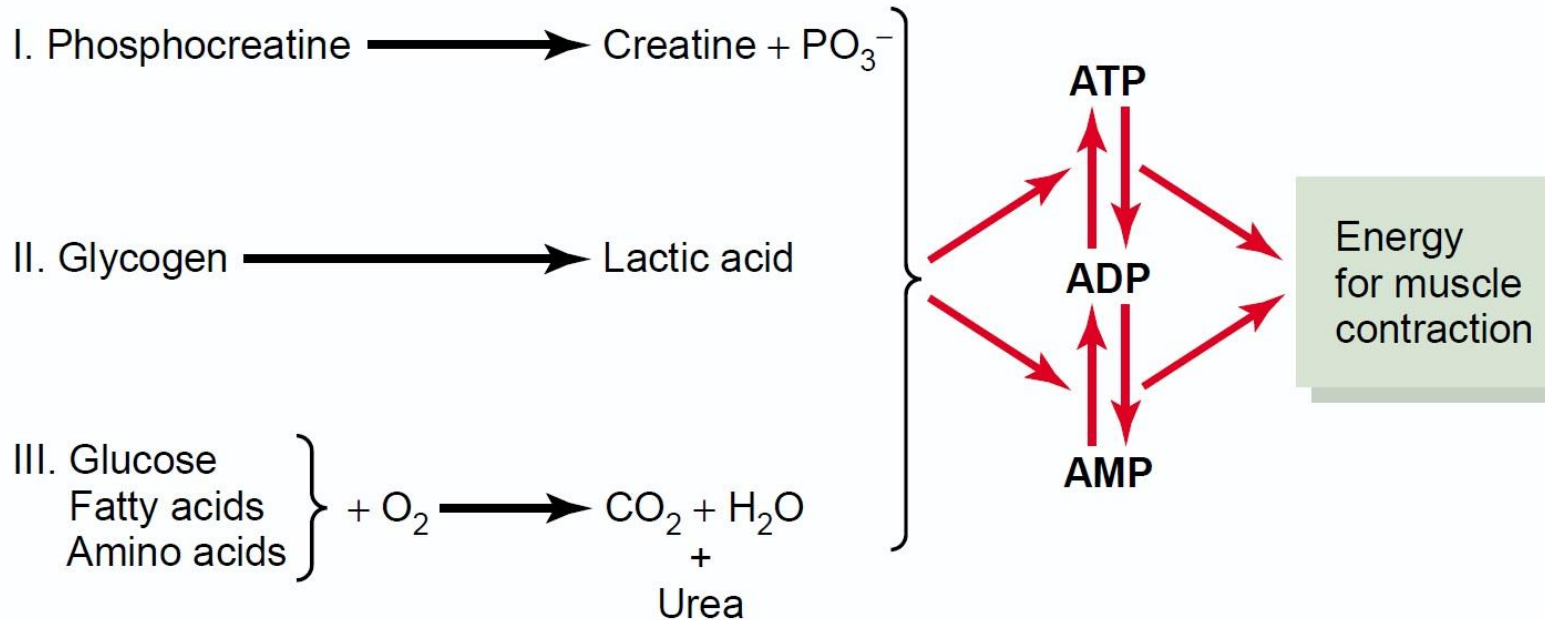
REACTION OF CARDIOVASCULAR SYSTEM TO WORKLOAD

parameter	rest	workload
CO (l/min)	5-6	25(35)
HR (t/min)	70	210 (250-190)
SV (ml)	70	115
SBP (mmHg)	120	115 ↑
DBP (mmHg)	70	↑ or = or ↓

... reserve = maximum .../resting...

METABOLISM RESPONSE TO WORKLOAD

Energy Systems Used in Various Sports

Phosphagen system, almost entirely

100-meter dash
Jumping
Weight lifting
Diving
Football dashes

Phosphagen and glycogen-lactic acid systems

200-meter dash
Basketball
Baseball home run
Ice hockey dashes

Glycogen-lactic acid and aerobic systems

800-meter dash
200-meter swim
1500-meter skating
Boxing
2000-meter rowing
1500-meter run
1-mile run
400-meter swim

Glycogen-lactic acid system, mainly

400-meter dash
100-meter swim
Tennis
Soccer

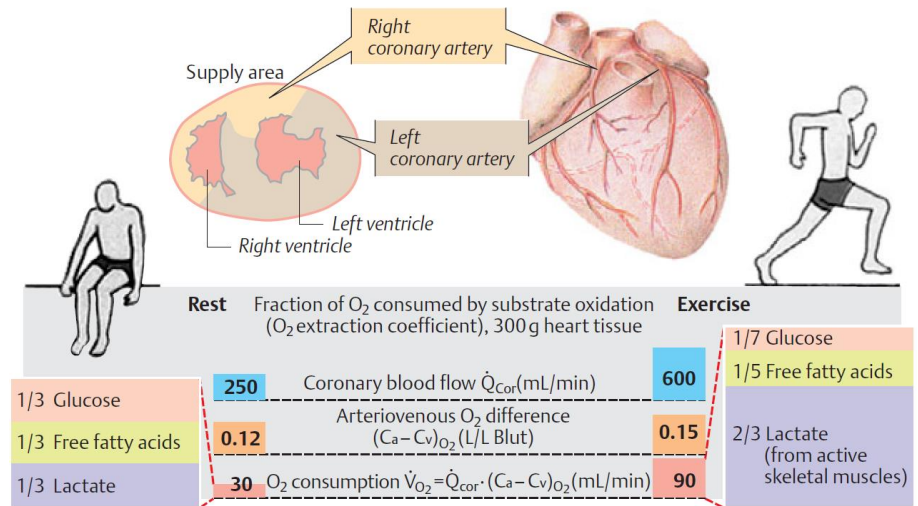
Aerobic system

10,000-meter skating
Cross-country skiing
Marathon run (26.2 miles, 42.2 km)
Jogging

Adaptace KVS na zátěž

Atletické srdce:

- „Fyziologická“ hypertrofie + dilatace – větší síla stahu a objem komor (dostatečná vaskularizace svalu)
- Větší objemová rezerva, větší klidový i maximální systolický objem (1,5x)
- Vyšší chronotropní rezerva (zesílený parasymptický tonus)

Adaptace svalu na zátěž

Silová zátěž

- Hypertrofie vláken IIB, ↑aktivita myokinázy ($ADP + ADP \rightarrow ATP + AMP$)

Rychlostní zátěž

- ↑obsah a utilizace ATP CP, hypertrofie vláken IIB

Vytrvalostně rychlostní zátěž

- ↑aktivita glykolytického systému, ↑utilizace glykogenu vláken II, ↑pufrovací kapacita

Zátěž vytrvalostní

- ↑mitochondrií, ↑aktivita enzymů dýchacího řetězce, ↑kapilarizace, hypertrofie I, ↑hladina svalového glykogenu, ↑aktivita lipázy
- Svalové vlákno I: pomalá, červená, vysoký obsah myoglobinu, velká oxidační kapacita, málo unavitelné
- Svalové vlákno IIA: rychlá oxidační glykolytická (červená), střední oxidační kapacita, rychlá kontrakce, středně rychlá unavitelnost
- Svalové vlákno II B: rychlá glykolytická vlákna s nízkou oxidační kapacitou (bílá), vysoká glykolytická kapacita, rychlá kontrakce, rychlá únavnost

Metabolismus svalů - restituce ATP

Myokinázová reakce

- $(ADP + ADP \rightarrow ATP + AMP)$

Lohmanova reakce

- $CrP + ADP + H^+ \rightarrow Cr + ATP + H_2O$

Glykolytická fosforylace (anareobní)

- Štěpení glukózy bez přítomnosti kyslíku
- Glukoza $\rightarrow$ laktát + 2ATP

Oxidační fosforylace

- Odbourávání látek (glu, laktát, volné mastné kyseliny, AMK) za přítomnosti kyslíku
- $Glukoza + 6O_2 \rightarrow 6CO_2 + 6H_2O + 36ATP$

**Nikdo se nemůže naučit na zkoušku z
fyziologie za jeden týden...**

...jestli nechcete skončit jako oni...

